

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Житомирської області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Житомирської області в I кварталі 2020 року свідчать про високі очікування респондентів щодо економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалася помірна інфляція та уповільнення девальваційних процесів¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 28.6% (у IV кварталі 2019 року – 0.0%) (графік 1), у цілому по Україні – 10.4%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги** помірними темпами: частка респондентів, які очікували інфляцію до 6.0%, становила 78.6%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головним чинником інфляції** респонденти продовжували називати витрати на виробництво (графік 2);
- **уповільнення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 71.4% респондентів області (у попередньому кварталі – 78.6%), у цілому по Україні – 65.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 23.1% (у попередньому кварталі – 28.6%) (таблиця), у цілому по Україні – 16.9%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції** високими темпами: баланс відповідей – 42.9% (у IV кварталі 2019 року – 28.6%). Темпи зростання обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку уповільняться: баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – 50.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 23.0% та 17.5% відповідно;
- **прискорення зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 41.7% та 38.5% відповідно (у попередньому кварталі – 15.4% та 21.4% відповідно). У цілому по Україні очікувалося зростання інвестицій значно нижчими темпами: баланси відповідей – 2.4% і 14.1% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 7.1%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.9%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства,** високими темпами: баланси відповідей – 92.9% та 78.6% відповідно (у попередньому кварталі – по 92.9%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, вартість трудових ресурсів та ціни на енергоносії (графік 7);
- **стрімке зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника** високими темпами: баланси відповідей – 92.9% і 100.0% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 85.7% і 92.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали занадто високі ціни на енергоносії. Високо оцінено також вплив таких чинників, як «занадто високі ціни на сировину та матеріали», «брак кваліфікованих працівників», «брак обігових коштів» та «недостатній попит» (графік 5).

Очікувалося суттєве зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, надавали перевагу кредитам виключно в національній валюті. Оцінки щодо посилення жорсткості умов доступу до банківських кредитів знизилися (графік 9). Високі ставки за кредитами та надмірні вимоги до застави респонденти називали головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів (графік 10).

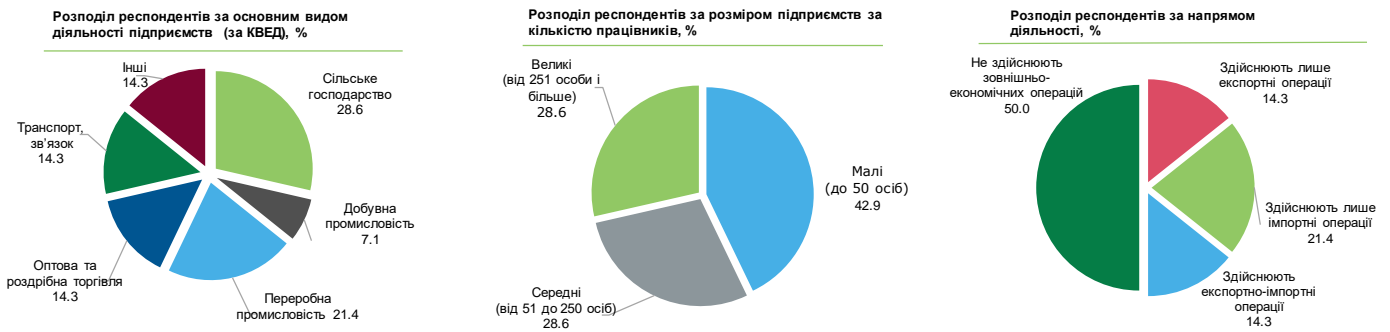
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 7.1%) (графік 3), у цілому по Україні оцінки позитивні – 9.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 20.0% (у попередньому кварталі – 10.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 28.6% (у попередньому кварталі – 23.1%).

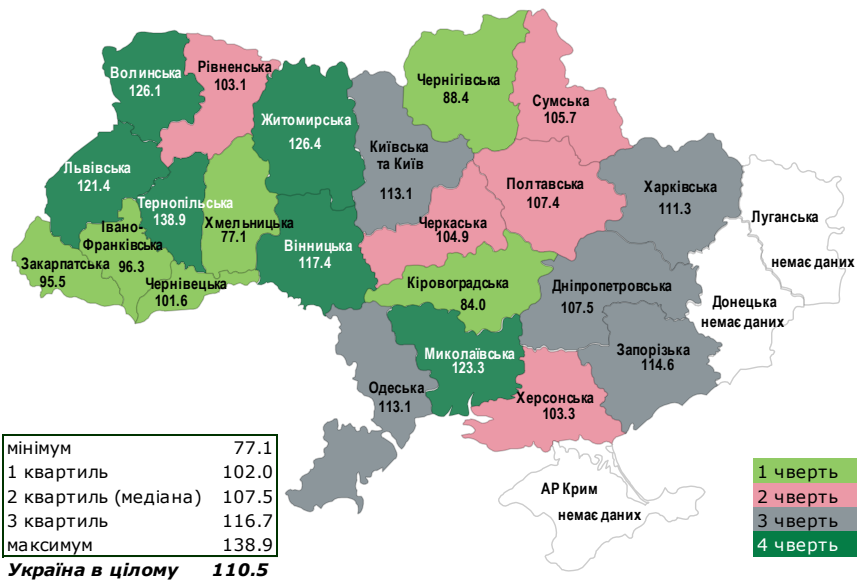
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 04 лютого – 03 березня 2020 року;
- опитано всього 14 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	21.4	45.5	16.7	28.6	23.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	50.0	38.5	35.7	28.6	42.9
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	50.0	23.1	28.6	15.4	41.7
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	50.0	35.7	35.7	21.4	38.5
кількості працівників	14.3	0.0	-7.1	-7.1	-14.3

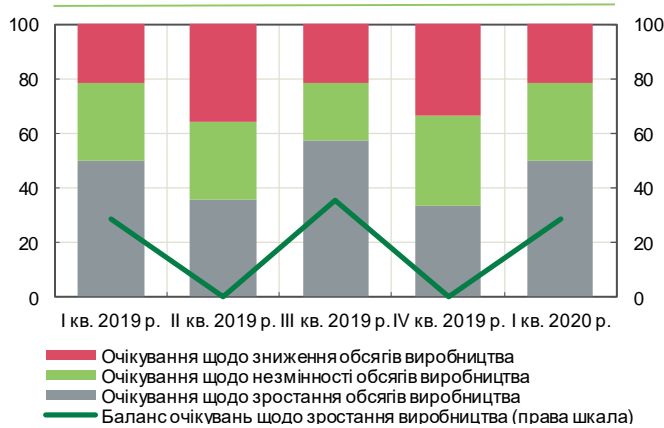
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

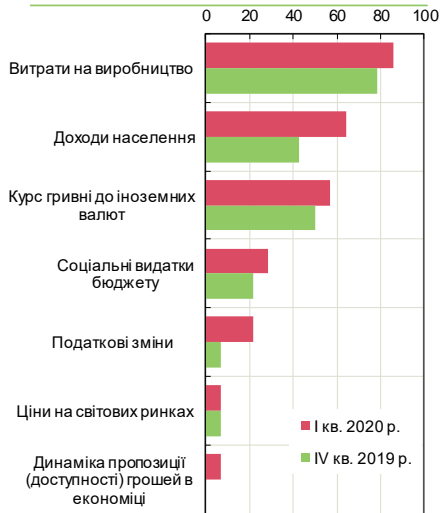
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

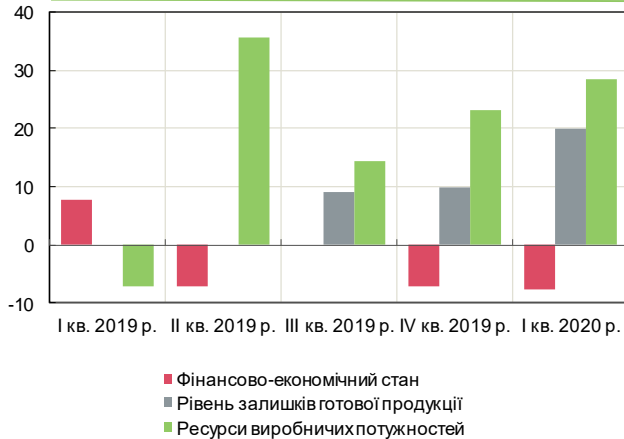
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

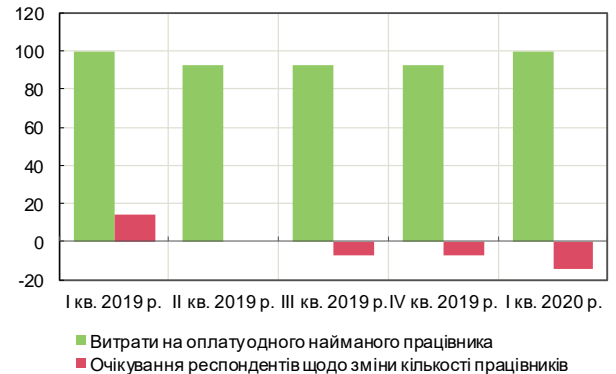
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

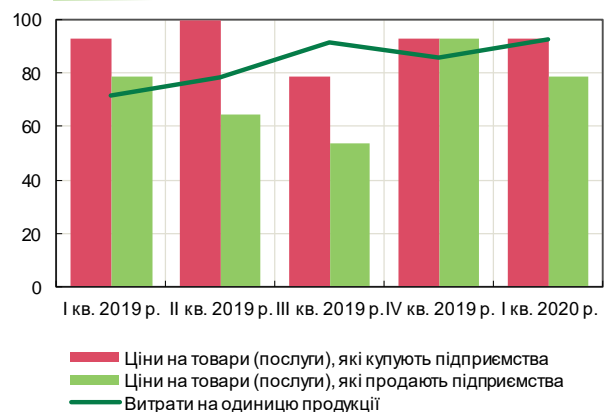
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

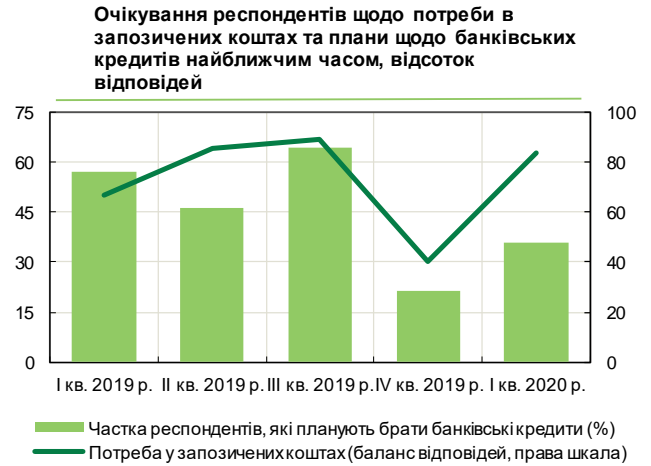
Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

